

Προς μία κοινή συνδιάσκεψη για το μεταβατικό πρόγραμμα και τις εναλλακτικές

Η αναγκαιότητα

Η μόνη πραγματική διέξοδος από την κατάσταση ομηρείας στην οποία βρίσκεται σήμερα η ελληνική κοινωνία είναι ο αγώνας: ο αγώνας ενάντια στο νέο ασφαλιστικό, τις ιδιωτικοποιήσεις, τα μνημόνια, το χρέος. Μόνο μέσα από αυτό τον αγώνα μπορούν να σταθούν τα κοινωνικά κινήματα ξανά στα πόδια τους και να στραφούν σταδιακά από την αναγκαία αντίσταση και την υπεράσπιση των όποιων δικαιωμάτων έχουν απομείνει, στην ακόμα πιο αναγκαία διεκδίκηση της κοινωνικής αλλαγής. Σε αυτή την κατεύθυνση, το πρώτο καθήκον της κοινωνικής και πολιτικής Αριστεράς είναι η κοινή, μετωπική δράση μέσα στο κίνημα και η συμβολή στο συντονισμό των επιμέρους αγώνων.

Αυτό ωστόσο, δεν φτάνει. Τα κινήματα σήμερα ασφυκτιούν μέσα στο μονόδρομο που επιβάλλουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και η σημερινή κυβέρνηση, η οποία ανέτρεψε τις λαϊκές ελπίδες, τις υποσχέσεις της, ακόμα και την ετυμηγορία του δημοψηφίσματος της 5ης Ιουλίου, διαπιστώνοντας -εκ των υστέρων- ότι «δεν υπάρχει εναλλακτική» έξω από το ευρώ και την Ευρωπαϊκή Ένωση και -άρα- έξω από τα μνημόνια και τη λιτότητα. Αν όμως δεν υπάρχει εναλλακτική, τότε στενεύει δραματικά και ο χώρος για αγώνες και διεκδικήσεις. Η παρουσία ριζοσπαστικών και συνολικών εναλλακτικών πολιτικών, σε ορατό ορίζοντα, προσφέρουν στα κινήματα το ζωτικό χώρο ανάπτυξής τους, την αναγκαία απάντηση στην ενιαία και συνολική επίθεση που δέχονται από τις κυρίαρχες δυνάμεις. Όσο δεν αναδεικνύονται τέτοιες εναλλακτικές,

ιδιαίτερα σε ένα μνημονιακό πλαίσιο «αριστερής» διαχείρισης, τα κινήματα θα πέφτουν συνεχώς στο ντουβάρι του «καλά τα λέτε, αλλά δεν υπάρχει φράγκο».

Μετά λοιπόν το νέο Μνημόνιο και την κυριαρχία του δόγματος της ΤΙΝΑ, η συζήτηση γύρω από τις εναλλακτικές, γύρω δηλαδή από ένα κοινό μεταβατικό πρόγραμμα των δυνάμεων της εργασίας και των κινημάτων, το οποίο να μπορεί να αντιπαρατεθεί με αξιώσεις απέναντι στο κοινό πρόγραμμα της κυβέρνησης, της ΕΕ και του κεφαλαίου είναι σήμερα αναγκαία προϋπόθεση για την ανάπτυξη των ίδιων των κινημάτων και των αντιστάσεων. Γνωρίζουμε ότι τέτοιες εναλλακτικές δεν μπορούν να προέρχονται από τα πάνω, από πολιτικά ή -ακόμα περισσότερο- ακαδημαϊκά επιτελεία. Οι μόνες ρεαλιστικές διεκδικήσεις και κατ' επέκταση το μόνο ρεαλιστικό εναλλακτικό πολιτικό σχέδιο θα είναι αυτό που θα πηγάζει μέσα από τον ίδιο τον κοινωνικό ανταγωνισμό. Αυτό ωστόσο δεν απαλλάσσει την πολιτική Αριστερά και τα κοινωνικά κινήματα από την ευθύνη να επεξεργάζονται ήδη, σε ενεστώτα χρόνο, τις στρατηγικές διεξόδους που μπορούν να αντιπαραθέσουν στις κυρίαρχες πολιτικές.

Το καθήκον της επεξεργασίας ενός τέτοιου συνεκτικού προγράμματος, ως πολιτικού εργαλείου για την εμφάνιση της ταξικής πάλης, δεν μπορεί να αναληφθεί από καμία πολιτική δύναμη καθεαυτή, ούτε φυσικά από κάποιο επιμέρους κίνημα. Άλλωστε, για να είναι αποτελεσματική και να έχει τη μεγαλύτερη δυνατή επίδραση στους αγώνες, η επεξεργασία αυτή θα πρέπει να γίνει μέσα από μία ανοιχτή διαδικασία, η οποία να περιλαμβάνει τις ευρύτερες δυνατές κοινωνικές δυνάμεις, κάτι που σίγουρα δεν μπορεί να εξασφαλίσει μόνος του κανένας χώρος σήμερα. Με μία φράση, σήμερα χρειαζόμαστε επιτακτικά ένα σχέδιο για να πείσουμε -και να

πειστούμε- ότι μπορούμε να προχωρήσουμε αλλιώς, ότι δεν γίνεται να προχωρήσουμε παρά μόνο αλλιώς, ότι υπάρχει διέξοδος, για όλους τους ευρωπαϊκούς λαούς, έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη, έξω από τον κυρίαρχο νεοφιλελευθερισμό και τελικά έξω από την κυριαρχία του κεφαλαίου. Και αυτό δεν είναι μόνο θέμα διακήρυξης, είναι θέμα δουλειάς, επεξεργασίας, πολιτικής αντιπαράθεσης και συζήτησης.

Η πρόταση και η οριοθέτηση

Η συζήτηση αυτή αφορά κατ' αρχάς όλα τα αγωνιζόμενα κομμάτια της κοινωνίας, όλα τα οργανωμένα κοινωνικά κινήματα, τα πρωτοβάθμια σωματεία, τα συνδικαλιστικά σχήματα, τις συνελεύσεις και τις επιτροπές γειτονιάς, τις αυτόνομες δομές έμπρακτης αλληλεγγύης, τις συνεταιριστικές δομές κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, όλες δηλαδή τις μορφές που πήρε αυτά τα χρόνια ο κοινωνικός ανταγωνισμός, και προφανώς όλη τη ριζοσπαστική πολιτική Αριστερά. Από όλες αυτές τις συλλογικότητες, το μόνο που πρέπει να ζητήσουμε κατ' αρχάς είναι να μπουν σε αυτή τη συζήτηση και να μεταφέρουν τη δική τους οπτική. Προφανώς, η συζήτηση αυτή δεν ξεκινά από μηδενική βάση και υπάρχουν ήδη σημαντικές επεξεργασίες και προτάσεις· κάποιες συναντιούνται, κάποιες αναπτύσσονται σε αντιπαράθεση. Για αυτό, δεν πρέπει και δεν μπορούμε να θέσουμε ως προϋπόθεση συμμετοχής την κατάληξη αυτής της συζήτησης.

Με αυτό το κάλεσμα, **δεν προτείνουμε τη συγκρότηση ενός κοινωνικού ή πολιτικού μετώπου, το οποίο απαιτεί και προϋποθέτει ένα ορισμένο πολιτικό πλαίσιο· το αντίστροφο, επιδιώκουμε μία ανοιχτή πολιτική συζήτηση γύρω από το ποιο είναι αυτό το πολιτικό πλαίσιο που θα επέτρεπε (ή δεν θα επέτρεπε) τη δημιουργία ενός τέτοιου μετώπου ή**

όποιοι άλλου αποτελεσματικού ανατρεπτικού εγχειρήματος. Σε αυτή τη φάση, το πλαίσιο δεν είναι το προαπαιτούμενο, αλλά το ζητούμενο. Δεν πρέπει και δεν μπορούμε να προκατάβουμε πού μπορεί να καταλήξει μία τέτοια συζήτηση: προφανώς, ευχόμαστε να διαφανεί μία ευρεία συμφωνία σε βασικά ριζοσπαστικά σημεία και μαζί της η δυνατότητα μίας εξίσου ευρείας και ριζοσπαστικής κοινωνικοπολιτικής συμμαχίας. Ωστόσο, δεν μπορούμε να ξέρουμε εκ των προτέρων αν μία τέτοια συμφωνία είναι εφικτή ή, αντίθετα, αν στο εύρος αυτών των δυνάμεων υπάρχουν αξεπέραστες διαιρετικές τομές. Αν ισχύει το τελευταίο, η ανάδειξη αυτών των τομών και η αντιπαράθεση γύρω από αυτές θα είναι από μόνη της προωθητική. Σε κάθε περίπτωση, όποια και να είναι η κατάληξη, πιστεύουμε ότι ένας τέτοιος διάλογος θα βοηθήσει στην εμπύχωση των ανθρώπων που αγωνίζονται, στην πάλη ενάντια στην ΤΙΝΑ και τελικά στη μελλοντική διαμόρφωση των εναλλακτικών εξόδου.

Για να πραγματοποιηθεί ωστόσο μία τέτοια συζήτηση γύρω από το μεταβατικό πρόγραμμα, **χρειάζεται τουλάχιστον μία αναγκαία οριοθέτηση, που θα ξεκαθαρίζει με σαφήνεια ποιοι χώροι και συλλογικότητες μπορούν και έχει νόημα να εμπλακούν σε αυτή.** Οριοθέτηση λοιπόν πρώτον απέναντι στην κυβέρνηση και όσες δυνάμεις στηρίζουν μαζί της πολιτικά ή έμπρακτα την εφαρμογή του 3ου Μνημονίου. Δεύτερον, απέναντι ταυτόχρονα σε κάθε δεξιά «εναλλακτική» και αντιπολιτευτική φωνή, που ανταγωνίζεται την κυβέρνηση μόνο για επαναφέρει στην κυβέρνηση άλλες αστικές εφεδρείες. Τρίτον, απέναντι σε όσες δυνάμεις πιστεύουν και παλεύουν για την παραμονή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την ευρωζώνη, εντός της οποίας, όπως αποδείχθηκε τελεσίδικα το καλοκαίρι, κάθε αντίσταση και κάθε συζήτηση για εναλλακτική πνίγεται. Τέταρτον, απέναντι ταυτόχρονα σε

όσες δυνάμεις παλεύουν για την αντικατάσταση της ευρωπαϊκής δυναστείας από μία αυτόκεντρη, εθνική ανάπτυξη αστικού τύπου, αλλά και απέναντι γενικά σε κάθε ρατσιστική, εθνικιστική και αντιδραστική φωνή διασπά και απομονώνει την εργατική τάξη της Ελλάδας από τους διεθνούς φυσικούς της συμμάχους. Αυτές οι οριοθετήσεις αρκούν με το παραπάνω για να ορίσουμε ποιοι και ποιες μπορούμε να μιλάμε μεταξύ μας.

Η προτεινόμενη διαδικασία

Το ποιες μορφές μπορεί να πάρει αυτή η διαδικασία είναι φυσικά ανοιχτό. Πιστεύουμε όμως, για όλους τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω, ότι σήμερα επείγει να πάρει μορφές που να ενθαρρύνουν με συγκεκριμένο τρόπο τη συμμετοχή των περισσότερων δυνατών υπαρκτών συλλογικοτήτων, καθώς και τη διαμόρφωση νέων (σε γειτονίες, εργασιακούς ή κοινωνικούς χώρους, εκεί που δεν υπάρχουν και κάτι τέτοιο μπορεί να είναι προωθητικό, αποτελεσματικό και -κυρίως- αληθινό): επίσης, μορφές δημοκρατικές, που να δίνουν το βήμα, με τρόπο ισότιμο και ενθαρρυντικό, σε όλες τις παλιές και νέες συλλογικότητες, ανεξάρτητα του πεδίου ή του μεγέθους τους.

Η συζήτηση για τις εναλλακτικές και το πρόγραμμα, οφείλει ταυτόχρονα να εμβαθύνει θεματικά, κινητοποιώντας τους αντίστοιχους χώρους και να συγκεντρώνει δημοκρατικά, προσπαθώντας με ένα συλλογικό και ανοιχτό τρόπο να συνδυάζει τις επιμέρους συζητήσεις σε μία υπό διαμόρφωση κοινή συνισταμένη. Οφείλει να υπακούει στις πραγματικές κοινωνικές διεκδικήσεις, όπως αυτές διαμορφώνονται από τα υπαρκτά κινήματα, και ταυτόχρονα να προσπαθεί να τις συνδυάσει και να τις υπερβεί. Τέλος, αλλά καθοριστικό, οφείλει να απλώνεται από τη μικροκλίμακα του κοινωνικού

χώρου, όπου η συζήτηση μπορεί να περιλάβει με πραγματικό τρόπο την κάθε εργαζόμενη και τον κάθε άνεργο, ως τη μεγάλη κλίμακα των κινηματικών γεγονότων που θα έχουν την απαιτούμενη ορατότητα ώστε να αναδειχθούν στο προσκήνιο του κοινωνικού ανταγωνισμού και να αλλάξουν την ψυχολογία των αγωνιζόμενων κομματιών.

Προτείνουμε ως κεντρικό κόμβο αυτής της συζήτησης, μία ανοιχτή, ολιγοήμερη, μαζική συνδιάσκεψη, όπου οι εναλλακτικές και το μεταβατικό πρόγραμμα, θα συζητηθούν σε θεματικές συνελεύσεις. Στόχος η οργάνωση αυτή να πλαισιωθεί και να στηριχτεί, πολιτικά και υλικά, από κινήματα άλλων χωρών, για να αποδειχθεί και στην πράξη ότι η έξοδος από την κυρίαρχη Ευρώπη δεν συνεπάγεται εθνικ(ιστικ)ή αναδίπλωση, αλλά ακριβώς το αντίθετο. Επίσης, η οργάνωση αυτή μπορεί να συνδυαστεί με μία μεγάλη κινητοποίηση, με πρωτοβουλία του ίδιου του κινήματος, η οποία μπορεί να συμβάλει στην ανάταση όλων μας.

Ενδεικτικά, η προετοιμασία μίας τέτοιας συνδιάσκεψης μπορεί να περάσει από μία διαδικασία σαν την παρακάτω:

Η πρόταση κατατίθεται προς τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις που περιγράφηκαν παραπάνω (με χρονική προτεραιότητα τους πολιτικούς χώρους της αντιπολιτευτικής αριστεράς, ώστε να συμβάλλουν από κοινού στην προώθηση της πρότασης στους κοινωνικούς χώρους).

Όσες υπαρκτές συλλογικότητες εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους, καλούνται να δηλώσουν και τις επιμέρους θεματικές που τους ενδιαφέρει να συζητήσουν. Τελείως ενδεικτικά, τέτοιες θεματικές θα μπορούσαν να είναι:

- Εκπαίδευση
- Υγεία
- Αγροτική παραγωγή και διατροφική επάρκεια

- Ενέργεια, μεταφορές και περιβάλλον
- Ιδιωτικοποιήσεις, κρατικοποιήσεις, κρατικό χρέος, έλεγχος των τραπεζών, φορολογία, ρευστότητα, νόμισμα
- Εργατικός έλεγχος, ανακτημένες επιχειρήσεις, συνεταιρισμένη παραγωγή.

Παράλληλα, το κάλεσμα κατατίθεται δημόσια και καλούνται όσοι-ες επιθυμούν να συγκροτήσουν αντίστοιχες νέες ομάδες, ιδιαίτερα εκεί που δεν υπάρχουν (π.χ., ανά γειτονιά ή χώρο εργασίας) ή ανοιχτές ομάδες εργασίας ανά θεματική (π.χ., ομάδα εργασίας για τα κοινά και τις ιδιωτικοποιήσεις) για να συμμετέχουν με αυτό τον τρόπο στη διαδικασία.

Μία κοινή επιτροπή προγράμματος, αποτελούμενη από εκπροσώπους όλων των συλλογικοτήτων, αναλαμβάνει να συγκεντρώνει τις προτάσεις και να διαμορφώνει τις θεματικές και τα συγκεκριμένα θέματα των συζητήσεων.

Συγκροτούνται, όπου είναι εφικτό, θεματικές ομάδες εργασίας ανά πεδίο, οι οποίες προετοιμάζουν την τελική συνέλευση.

Καλούνται τοπικές ή θεματικές προπαρασκευαστικές συναντήσεις όπου αυτό είναι δυνατό και χρήσιμο. Αξιοποιούνται επίσης τα διαθέσιμα διαδικτυακά εργαλεία διαβούλευσης.

Ταυτόχρονα, η διαδικασία αυτή ίσως ανοίξει ευρύτερα το διάλογο στην αγωνιζόμενη κοινωνία, ενθαρρύνει ξανά την καθημερινή συζήτηση και την αντιπαράθεση όπως τις ζήσαμε στις λίγες εβδομάδες πριν το δημοψήφισμα.

Τέλος, η διαδικασία καταλήγει στην προαναφερόμενη συνδιάσκεψη (ενδεικτικά, στο τέλος της άνοιξης στην

Αθήνα), η οποία και αποφασίζει αν υπάρχουν περιθώρια κοινών διακηρύξεων και συμφωνιών, ανά θεματική ή συνολικά, καθώς και με ποιο τρόπο μπορεί να συνεχιστεί η διαδικασία.